

**ენერგო-ლიბერალიზაციის ეფექტი ევროკავშირში:
ევროკავშირის ენერგეტიკული პოლიტიკისა და საკანონმდებლო
ჩარჩოს შეფასება გარემოს დაცვისა და მომხმარებელთა
კეთილდღეობის საკითხებთან მიმართებით.
ლიტერატურის მიმოხილვა**

აბსტრაქტი

ეს ნაშრომი წარმოადგენს ლიტერატურის მიმოხილვას, რომელიც იკვლევს ევროკავშირის ენერგეტიკული ბაზრის ლიბერალიზაციას, ასევე, მის ზეგავლენას მომხმარებელთა კეთილდღეობაზე, გარემოს დაცვასა და ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს როლზე ენერგეტიკული პოლიტიკის ჩამოყალიბებაში. კვლევა განიხილავს ენერგეტიკის ლიბერალიზაციის ისტორიული განვითარების პროცესს, მათ შორის, მიმოიხილავს იმ მნიშვნელოვან სამართლებრივ დოკუმენტებსა და პოლიტიკას, რამაც განსაზღვრა ევროკავშირის ენერგეტიკული სექტორის ჩამოყალიბება. ანალიზი ასახავს ბაზრის ლიბერალიზაციის, გარემოსდაცვითი მდგრადობისა და კონკურენციის სფეროებს შორის რთულ ურთიერთდამოკიდებულებას, ყურადღებას ამახვილებს მათი დაბალანსების გამოწვევებზე. ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს ზოგიერთი გადაწყვეტილების გავლენა, განსაკუთრებით, კონკურენციის სამართლისა და სახელმწიფო დახმარების კონტექსტში, შესწავლილია იმის საილუსტრაციოდ, თუ როგორ მოახერხეს ევროკავშირის ინსტიტუტებმა ნავიგაცია, როდესაც დაძაბულობა იზრდებოდა ისეთი საკითხების განხილვისას, როგორებიცაა ხარჯების შემცირება, ბაზრის ეფექტურობა და გარემოს დაცვა. გარდა ამისა, ნაშრომი განიხილავს აღსრულებისა და შესაბამისობის საკითხებს და ამ კონტექსტში ხაზგასმულია, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ევროკავშირის კონკურენციის პოლიტიკამ წვლილი შეიტანა ბაზრის განვითარებაში, არსებობს მნიშვნელოვანი გამოწვევები გარემოსდაცვითი სტანდარტების თანმიმდევრულად გამოყენების მიმართულებით. დასკვნა ასახავს გრძელვადიან პერსპექტივაში მომხმარებელთა ბენეფიტებსა და გარემოს დაცვით მიზნებს შორის ოპტიმალური ბალანსის მიღწევის სირთულეს, კომპლექსური გეოპოლიტიკური და მარეგულირებელი ლანდშაფტის კონტექსტში.

საკვანძო სიტყვები: ევროკავშირის ენერგეტიკული ბაზარი, ლიბერალიზაცია, მომხმარებელთა კეთილდღეობა, გარემოს დაცვა, კონკურენცია, ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილებანი

¹ ნინო ლაპიაშვილი არის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის (თსუ) ევროპული კვლევების ინსტიტუტის დირექტორი და ჟან მონეს მოდულის მფლობელი აკადემიური პერსონალი. ის არის ინტერდისციპლინარული ევროპისმცოდნეობის სადოქტორო, ორმაგი ხარისხის სამაგისტრო და ჟან მონეს საბაკალავრო პროგრამების დამფუძნებელი თსუ-ში, ასევე, ადამიანის უფლებებსა და დემოკრატიზაციაში რეგიონული სამაგისტრო პროგრამის ეროვნული კოორდინატორი (GC/Caucasus/საქართველო/თსუ). იგი იყო ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული შემდეგი პროექტების კოორდინატორი: ENPI, Tempus INOTLES, Erasmus+ Jean Monnet Project EUStBA, Erasmus+ Design Measures DEGES, Jean Monnet Module, ელექტრონული ფოსტა: nino.lapiashvili@tsu.ge

გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხა

1. Barauskaitė, L (2019), 'Support for Services in the Lithuanian Electricity Sector – State Aid or Services of General Economic Interest?: Annotation on the preliminary ruling of the Court of Justice (Fourth Chamber) of 15 May 2019 in Case C-706/17 AB Achema, AB Orlen Lietuva and AB Lifosa v Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, UAB Baltpool', *European State Aid Law Quarterly*, Vol. 18, No. 3 pp. 352-358.
2. Bouteligier, S. (2013) *Cities, Networks, and Global Environmental Governance. Spaces of Innovation, Places of Leadership*. New York, NY: Routledge.
3. Börzel, T. A. & Buzogány, A (2019) 'Compliance with EU environmental law. The iceberg is melting', *Environmental Politics*, 28:2, 315-341, DOI: 10.1080/09644016.2019.1549772
4. Craig, P. and Burca, G. D. (2020) *EU Law. Text, Cases and Materials*. 7th edition. Oxford: Oxford University Press.
5. Ciucci, M (2023) *Internal Energy Market. Fact Sheets on the European Union*. European Parliament. (Online). Available at: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/45/internal-energy-market> Accessed: 10 Aug 2023
6. Duran, G. M. and Morgera, E. (2012) *Environmental Integration in the EU's External Relations. Beyond Multilateral Dimensions*. Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing.
7. Duso, T., Seldeslachts, J., and Szücs, F. (2019), 'The Impact of Competition Policy Enforcement on the Functioning of EU Energy Markets', *The Energy Journal*, Vol. 40, No. 5, pp. 97-120.
8. Gravey, V., Jordan, A. and Benson, D. (2022) 'Environmental Policy' in Cini, M. and Perez-Solorzano Borragan, N. (eds.). *European Union Politics*, 7th edition. Oxford: Oxford University Press, pp. 355-370.
9. Hancher, L. and Salerno, F. M. (2012) 'Energy Policy after Lisbon' in Biondi, A., Eeckhout, P., Ripley, P. (eds.) *EU Law After Lisbon*. Oxford: Oxford University Press, pp. 365-402.
10. Johnston. A. and Block, G. (2012) *EU Energy Law*. Oxford: Oxford University Press.
11. Jones, A., Sufrin, B., and Dunne, N. (2016) *EU Competition Law*. Text, Cases, and Materials. 7th edition. Oxford: Oxford University Press.
12. Keukeleire, S. and Delreux, T. (2022) *The Foreign Policy of the European Union*. 3rd edition. Bloomsbury Publishing.
13. Kuijper, P. J., Wouters, J., Hoffmeister, F., Baere. G. D., and Ramopoulos, T. (2013) *The Law of EU External Relations. Cases, Materials and Commentary on the EU as an International Legal Actor*. 1st edition. Oxford: Oxford University Press.
14. Leal-Arcas, R. (2020) *EU Energy Law and Policy*, Moldova: Eliva Press.
15. Molle, W. (2006) *The Economics of European Integration*. Theory, Practice, Policy. 5th edition. Ashgate Publishing.
16. Squintani, L., (2022) *Report on the Harmonisation of EU Environmental Law*.
17. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate-General for Internal Policies (Online). Available at: <http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>. Accessed: 10 August.
18. Tudway, R., et. al (eds.) (2007) *Energy Law & Regulation in the European Union*. Thomson. Sweet & Maxwell.
19. Whish, R. and Bailey, D. (2018) *Competition Law*. 9th edition. Oxford: Oxford University Press.